

καρβέλι

καρβέλι, το, ουσ. [<μσν. γαρβέλιν <ίσως ιταλ. caravella ή σλαβ. karvalj <korvalj], το καρβέλι. (Ακολουθούν 16 φρ.)·

- βγάζω το καρβέλι, βλ. φρ. βγαίνει το καρβέλι·

- βγαίνει το καρβέλι, εξοικονομώ τα απολύτως απαραίτητα για τη συντήρησή μου: «με την αναδουλειά που πλάκωσε τον τελευταίο καιρό, μόλις που βγαίνει το καρβέλι». Συνών. βγαίνει η κουραμάνα / βγαίνει η μαμαλίγκα / βγαίνει η μαρμίτα / βγαίνει η φασουλάδα / βγαίνει ο άρτος ο επιούσιος / βγαίνει ο επιούσιος / βγαίνει ο τραχανάς / βγαίνει το καθημερινό / βγαίνει το ξεροκόμματο / βγαίνει το ψωμί / βγαίνει το ψωμοτύρι / βγαίνουν τα ραφτικά / βγαίνουν τα ψαλτικά·

- για ένα καρβέλι ψωμί, βλ. συνηθέστ. για ένα κομμάτι ψωμί, λ. κομμάτι·

- δουλεύει για το καρβέλι, δουλεύει για να εξοικονομήσει τα απαραίτητα για τη συντήρησή του: «κάποτε είχε μεγάλα όνειρα στη ζωή του, αλλά κατάντησε να δουλεύει για το καρβέλι». (Λαϊκό τραγούδι: η συνοικία μου δεν είναι πλούσια· **δουλεύει ο κόσμος της για το καρβέλι** κι όταν έρχονται τα κυριακάτικα τα μεροκάματα γλεντάνε όπου θέλει)·

- είναι λίγα τα καρβέλια του ή λίγα είναι τα καρβέλια του, βλ. φρ. τα 'φαγε τα καρβέλια του·

- έφαγε τα καρβέλια του, βλ. φρ. τα 'φαγε τα καρβέλια του·

- έχω να φάω ακόμα καρβέλια ή έχω να φάω πολλά καρβέλια ακόμα, βλ. φρ. έχω να φάω ακόμα ψωμιά, λ. ψωμί·

- θα φάει πολλά καρβέλια ακόμα, για να..., θα αργήσει πολύ ακόμα για να πετύχει κάτι, γιατί πρέπει να κάνει ή να μάθει ακόμα πολλά: «πες του πως θα φάει πολλά καρβέλια ακόμα, για να γίνει ο επιστήμονας που ονειρεύεται». Συνών. θα φάει πολλά ψωμιά ακόμα, για να(...)

- ο νηστικός καρβέλια ονειρεύεται, **α.** ο καθένας σκέφτεται, ποθεί να γίνει ή να αποκτήσει αυτό που επιθυμεί πάρα πολύ: «ε ρε, και να μπορούσα ν' αγοράζα κι εγώ ένα τέτοιο αυτοκίνητο! -Ο νηστικός καρβέλια ονειρεύεται». **β.** λέγεται και στην περίπτωση που επιθυμούμε πολύ μια γυναίκα που μας είναι αδύνατο να την κατακτήσουμε. Συνών. η αλεπού με το νου της κοκόρια μαγειρεύει / η αλεπού στον ύπνο της κοτόπουλα ονειρεύεται / όποιος διψάει, πηγάδια βλέπει·

- ο πεινασμένος καρβέλια ονειρεύεται, βλ. φρ. ο νηστικός καρβέλια ονειρεύεται·

- όλα τα στραβά καρβέλια απ' τη νύφη καμωμένα, βλ. λ. [νύφη](#)·

- όλα τα στραβά καρβέλια η στραβή πινακωτή τα κάνει, βλ. λ. [πινακωτή](#)·

- όποιος πεινάει, καρβέλια ονειρεύεται, βλ. φρ. ο νηστικός καρβέλια ονειρεύεται·

- σώθηκαν τα καρβέλια του, βλ. φρ. τα 'φαγε τα καρβέλια του·

- τα 'φαγε τα καρβέλια του, **α.** (για πρόσωπα) βρίσκεται στα τελευταία της ζωής του, είναι ετοιμοθάνατο: «τα 'φαγε τα καρβέλια του ο παππούς μας κι όπου να 'ναι παραδίνει». **β.** (για μηχανήματα) βρίσκεται στα τελευταία της λειτουργίας του, λόγω της πολυχρησίας που του έγινε: «σκέφτομαι ν' αλλάξω αυτοκίνητο, γιατί αυτό που έχω τα 'φαγε τα καρβέλια του»·

- τρέχω για το καρβέλι, αγωνίζομαι για το καθημερινό φαγητό μου και, κατ' επέκταση, ζω φτωχικά: «άλλοι μπορούν να κάνουν έξοδα, εγώ όμως δεν μπορώ να κάνω, γιατί τρέχω για το καρβέλι». Συνών. τρέχω για τη μαμαλίγκα / τρέχω για τη μαρμίτα / τρέχω για τη φασουλάδα / τρέχω για την κουραμάνα / τρέχω για το

καθημερινό / τρέχω για το ξεροκόμματο / τρέχω για το ψωμί / τρέχω για το ψωμοτύρι / τρέχω για τον άρτον τον
επιούσιον / τρέχω για τον επιούσιο.

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας